

Sygnatura akt X Ns 96/17

POSTANOWIENIE

G. W., dnia 24 października 2017 r.

Sąd Rejonowy w G. W. X Wydział Cywilny w następującym składzie:

Przewodniczący SSR A. M.

Protokolant: sekr. sąd. Marta Andrzejewska

po rozpoznaniu w dniu 24 października 2017 r. w G. W. na rozprawie sprawy

z wniosku M. M. (1)

przy udziale (...) S.A. w K.

o ustanowienie służebności przesyłu

POSTANAWIA:

I. oddalić wniosek,

II. zasądzić od wnioskodawcy na rzecz uczestnika 514 złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania.

SSR Andrzej Miszczak

UZASADNIENIE

M. M. (1) wniosł o ustanowienie na nieruchomości składającej się z działki o numerze (...) w K. dla której Sąd Rejonowy w Gorzowie Wlkp. prowadzi księgę wieczystą nr (...) służebność przesyłu dla linii wysokiego napięcia:

1) 220kV K. – G. o długości 160 m wraz ze słupem i pasem ochronnym 2 x 40m

2) 400kV P. – K. o długości 344 m wraz ze słupem i pasem ochronnym 2 x 50 m

za wynagrodzeniem 116 050 zł, płatnym w terminie 7 dni od uprawomocnienia się postanowienia. Wniósł o zasądzenie zwrotu kosztów postępowania wg norm przepisanych.

W uzasadnieniu wniosku podał, że strony w wyniku negocjacji nie doszły do porozumienia co do wynagrodzenia za ustanowienie służebności przesyłu, stąd wniosek jest zasadny.

(...) S.A. w K. - (...) – wniosły o oddalenie wniosku; zasądzenie zwrotu kosztów postępowania wg norm przepisanych.

Uczestnik podniósł zarzut zasiedzenia służebności gruntowej odpowiadającej treści służebności przesyłu w zakresie linii 220 kV relacji K. – G. z dniem 1 stycznia 1985 r., najpóźniej z 1 stycznia 2005 r.; w zakresie linii 400 kV relacji P. – K. z dniem 19 lutego 1985 r., najpóźniej 19 lutego 2005 r.

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny:

Przez nieruchomość położoną w K. oznaczoną jako działka ewidencyjna nr (...), dla której Sąd Rejonowy w Gorzowie Wlkp. prowadzi księgę wieczystą nr (...) a stanowiącą własność M. M. (1) przebiegają linie wysokiego napięcia 400 kV relacji P. – K. oraz 220 kV relacji K. - G..

Nieruchomość ta składa się z gruntów rolnych zabudowanych o powierzchni 0, (...) o klasie użytkowej – Br-RIVb – gruntów ornych o klasie RIIIb i powierzchni 0,0990, gruntów ornych o klasie RIVb i powierzchni 0, (...) oraz sadów o klasie S-RIVa (0,6737ha), S-RVb (1,9797ha), S-RV (0,5755 ha).

Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej w Z. decyzją z 5 maja 1971 r. zatwierdziło realizacyjny ogólny plan zagospodarowania terenu inwestycji, terenu działki budowlanej, usytuowania obiektów budowlanych linii energetycznej 220 kV C. – G. .

Urząd Gminy w K. decyzją nr (...) z 14 lipca 1973 r. na podstawie art. 35 ustawy z 12 marca 1958 r. o zasadach i trybie wywłaszczania nieruchomości oraz zgodnie z decyzją Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej w Z. z 5 maja 1971 r. o lokalizacji szczegółowej zezwolił Zakładowi (...) – Zakładowi (...) w S. na budowę napowietrznej linii energetycznej 220 kV wytyczonej na nieruchomości położonej w K., parcela 285 stanowiącej własność W. P.; wskazał, że osobom upoważnionym przez Zakład (...) – Zakład (...) w S. przysługuje prawo dostępu do istniejących urządzeń i przewodów w celu wykonywania czynności związanych z budową i konserwacją. Jeżeli z czynności wyżej wymienionych wynikną straty w zasiewach, uprawach lub plonach Urząd Gminy w K. na żądanie właściciela gruntów orzeknie o odszkodowaniu.

L. elektroenergetyczna 400 kV relacji P. – K. zaczęła być użytkowana od 18 lutego 1975 roku. L. elektroenergetyczna 220 kV relacji K. – G. została oddana do użytku najpóźniej 31 grudnia 1974 roku.

L. 400 kV i 220 kV pierwotnie stanowiły majątek Zakładu (...) – Zakładu (...) w P., który z dniem 12 sierpnia 1975 r. na mocy zarządzenia Naczelnego Dyrektora (...) uległ likwidacji, a składniki jego majątku zostały przekazane Zakładowi (...) oraz Zakładowi (...), które to zakłady wchodziły w skład Zakładów (...).

Zarządzeniem nr 2/O. Ministra Górnictwa i Energetyki z 14 lutego 1985 r. zmieniono nazwę Zakładów (...) na Zachodni O. Energetyczny.

Zarządzeniem nr 57 z 30.12.1988 r. Prezes Rady Ministrów podzielił Zachodni O. (...) i utworzył przedsiębiorstwa państwowe m.in. Zakład (...) z siedzibą w G. oraz Zakład (...) z siedzibą w S.. Nowoutworzone przedsiębiorstwa państwowe przejęły zorganizowaną część przedsiębiorstwa (...) w tym m.in. linie energetyczne 220 kV K. - G. i 400 kV P. – K.. Do 7 stycznia 1991 r. zakłady energetyczne władaly wskazanymi liniami w imieniu Skarbu Państwa. Dopiero z tą datą zaczęły władać nimi w swoim imieniu.

Zarządzeniem nr 195/O./93 i nr 196/O./93 z 9.07.1993r. Ministra Przemysłu i Handlu dokonano podziałów przedsiębiorstw państwowych Zakładów (...) w jednoosobowe spółki Skarbu Państwa. Następnie Skarb Państwa wniósł tak wydzielone spółki stanowiące zorganizowane składniki mienia przedsiębiorstwa do spółki akcyjnej (...) S.A. w W.. Wśród wnoszonego mienia były przedmiotowe linie. 31 maja 1994 r. Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy (...) S.A. w W. podjęło uchwałę o wniesieniu aportem do spółki przedmiotowych linii, jako wydzielonej części przedsiębiorstwa państwowego Zakład (...) oraz Zakład (...).

5 października 2007 r. w Monitorze Sądowym i Gospodarczym ogłoszono plan podziału spółki (...) S.A. w W.. W podziale uczestniczyły: (...) S.A. w W. jako spółka dzielona i (...) S.A. w W. jako spółka przejmująca.

24 października 2007 r. (...) S.A. w W. zmieniły nazwę na (...) S.A. 5 grudnia 2007 r. (...) S.A. w W. podjęło uchwałę o udziale w podziale (...) S.A. W wyniku podziału (...) S.A. w W. przejął m.in. przedmiotowe linie. Przejęcie tych linii nastąpiło z dniem 28.12.2007 r.

11 grudnia 2008 r. (...) S.A. w W. zmienił firmę na (...) S.A. w W.. 9 stycznia 2013 r. nastąpiła kolejna zmiana firmy na (...) S.A. w K..

Dowód:

- *Wypis z rejestru gruntów k.45*
- *Odpis zwykły księgi wieczystej (...) k.45*
- *Mapa geodezyjna k. 45*
- *Plan sieci elektroenergetycznych k.142*
- *Odpisy dokumentów k.143-160*
- *Ogólny plan zagospodarowania terenu elektroenergetycznej linii 400 kV G. – K. w granicach województwa (...) i (...) k.161-166 (k.205-2010)*
- *Decyzja Powiatowej Rady Narodowej w P. z 4.04.1972 r. k.175-176*
- *Decyzja Urzędu Gminy D. z 20.07.1973 r. k.177-180*
- *Decyzja Powiatowej Rady Narodowej w P. z 13.12.1971 r. k.181-187*
- *Protokół odbioru końcowego linii 400 kV K. – G. z 18.02.1975 r. k.189*
- *Protokół odbioru technicznego linii 400 kV P. – K. odcinek G. – Z. z 31.12.1973 r.k.471-480*
- *Notatka służbowa z 30.01.1974 r. k.480*
- *Decyzja Urzędu Gminy w K. z 14.07.1973 r. 403/3/73 k.482*
- *Decyzja Powiatowej Rady Narodowej w P. z 20.08.1970 r. k.199*
- *Decyzja Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej w Z. z 29.10.1970 r. k.200-201 (484-485)*
- *Decyzja Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej w Z. z 5.05.1971 r. k.488*
- *Ogólna charakterystyka linii napowietrznej 400 kV P. – K. k.203*
- *Decyzja Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej w S. z 12.01.1972 r. k.213*
- *Wykaz inwentaryzacyjny linii 220 kV K. – G. k.409-416*
- *Wykaz inwentaryzacyjny linii 400 kV P. – K. k.417-432*
- *Paszport linii 220 kV K. – G. k.433-470*
- *Paszport linii 400 kV P. – K. k.611-667*
- *Zarządzenie z 9.07.1993 r. k.224-233, 242-245*
- *Zarządzenie z 14.02.1985 r. k.250-252*
- *Zarządzenie z 30.12.1988 r. k.253-60*
- *Postanowienie SR Warszawy z 31.12.1994 r. k. 261*
- *Protokół z 20.07.1993 r. k.234-241*
- *Protokół z 21.07.1993 r. k.246-249*

- **Protokół notarialny z 31.05.1994 r. k.262-278**
- **Protokół notarialny z 5.12.2007 r. k.279-286**
- **Protokół notarialny z 5.12.2007 r. k.287-293**
- **Ogłoszenie w Monitorze Sądowy i Gospodarczym k.294-303**
- **Odpis pełny (...) S.A. w W. k.332-347**
- **Odpis pełny (...) S.A. k. 91-106 (304-318, 319-331)**

L. wybudowało przedsiębiorstwo państwowe na gruncie stanowiącym własność W. P., który właścicielem nieruchomości stał się na mocy orzeczenia o wykonaniu aktu nadania z 10 października 1961 r. 27 grudnia 1983 r. zawarł on z Z. P. umowę o przekazaniu gospodarstwa rolnego. Na mocy postanowienia Sądu Rejonowego w Gorzowie Wlkp. z 17 sierpnia 2007 r. w sprawie VIII Co 4240 /06 przysądzone prawo własności na rzecz C. C., który 17 grudnia 2009 r. sprzedał nieruchomość na rzecz I. i M. małżonków M.. 6 grudnia 2011 r. I. i M. małżonkowie M. darowali synowi M. M. (1) przedmiotową nieruchomość.

Dowód:

- **Odpis umowy darowizny z 6.12.2011 r. k.76-80**
- **dokumenty k.1-4, 23-24, 200, 252-260 w aktach (...)**

W toku egzekucji z nieruchomości przeciwko Z. P. (...) nie zgłosił organowi egzekucyjnemu przysługującej mu służebności na nieruchomości i nie zgłosił jej przed licytacją – **okoliczność bezsporna**.

Pismem z 25 marca 2016 r. wnioskodawca wezwał (...) do zawarcia umowy ustanowienia służebności przesyłu za jednorazowym wynagrodzeniem w wysokości 155 727 zł i zapłaty wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z nieruchomości za okres 4 lat w wysokości 50 067,29 zł.

Pismem z 4 sierpnia 2016 r. (...) przesłało wnioskodawcy decyzje nr (...) z 5 maja 1971 r. i nr 30/70 z 29 października 1970 r. proponując wynagrodzenie za ustanowienie służebności przesyłu w wysokości 14 100 zł

Pismem z 19 sierpnia 2016 r. (...) poinformowało, że linie wybudowano w 1975 r. i 1974 r. szerokość pasa technologicznego wynosi 80 i 50 m, czyli 23 210 m², współczynnik korzystania przyjąć należy na 0,3 a wartość rynkową gruntu na poziomie 5,34 zł/m².

Wnioskodawca pismem z 30 sierpnia 2016 r. nie zgodził się na wynagrodzenie w wysokości 14 100 zł i wniósł o ustalenie wynagrodzenia w wysokości 116 050 zł.

Dowód

- **pismo wnioskodawcy z 25.03.2016 r. k.43-44**
- **pismo (...) z 19.08.2016 r. k.54**
- **pismo wnioskodawcy z 30.08.2016 r. k.55-56**
- **pismo (...) z 4.08.2016 r. k.59-62**

Sąd rejonowy zważył co następuje:

W niniejszej sprawie sporne było czy mogło dojść do zasiedzenia służebności gruntowej odpowiadającej treścią służebności przesyłu a jeżeli tak to w jakiej dacie, co było związane z przyjęciem dobrej lub złej wiary przedsiębiorstwa przesyłowego.

Wskazać należy, że przed wejściem w życie w dniu 03 sierpnia 2008 r. przepisów art. 305¹-305⁴ k.c. o służebności przesyłu, dodanych przez ustawę z dnia 30 maja 2008 r. o zmianie ustawy - Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 116, poz. 731), przepisy nie przewidywały wprost tego rodzaju służebności, będącej przedmiotem rozpoznawanej sprawy i w literaturze istniał spór co do możliwości nabycia służebności przesyłu przez zasiedzenie. Jednak w orzecznictwie Sądu Najwyższego jednolicie przyjmowano, stosując w drodze analogii art. 145 k.c., możliwość ustanowienia służebności gruntowej o treści odpowiadającej służebności przesyłu,² a także dopuszczalność nabycia jej w drodze zasiedzenia. W uchwale Sądu Najwyższego z dnia 07.10.2008 r.³ przyjęto, że także przed ustawowym uregulowaniem służebności przesyłu w art. 305¹-305⁴ k.c. dopuszczalne było nabycie w drodze zasiedzenia służebności odpowiadającej treści służebności przesyłu oraz wskazał, że nabycie takie następuje przez przedsiębiorcę, a nie właściciela nieruchomości władnącej, który przy instytucji służebności przesyłu w ogóle nie występuje.

Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 31 maja 2006 r.⁴ podkreślił, że przy ocenie posiadania prowadzącego do zasiedzenia służebności trzeba mieć na względzie, że zgodnie z art. 292 k.c., do nabycia służebności gruntowej przez zasiedzenie stosuje się przepisy o nabyciu własności nieruchomości przez zasiedzenie jedynie odpowiednio. Tym samym posiadania prowadzącego do nabycia służebności gruntowej przez zasiedzenie nie należy utożsamiać z posiadaniem prowadzącym do nabycia przez zasiedzenie własności nieruchomości. Przy ocenie posiadania prowadzącego do zasiedzenia służebności gruntowej chodzi o faktyczne korzystanie z gruntu w takim zakresie i w taki sposób, w jaki czyniłaby to osoba, której przysługuje służebność, władanie zaś w zakresie służebności gruntowej kwalifikuje się, zgodnie z art. 336 k.c., jako posiadanie zależne. Zatem władztwo wykonywane przez (...) i jego poprzedników prawnych na nieruchomościach wnioskodawcy odpowiadało zakresowi służebności gruntowej przesyłu, a nie było jedynie władztwem prekaryjnym, polegało bowiem na wzniesieniu na gruncie trwałych i widocznych urządzeń do przesyłu energii elektrycznej oraz na korzystaniu z nich, w tym celu oraz w celu konserwacji i naprawy, co stanowiło przedmiot działalności przedsiębiorstwa. Było zatem wykonywane "dla siebie" w zakresie i w sposób, jaki odpowiadał służebności gruntowej przesyłu.

Ponadto zgodnie z art. 352 § 1 k.c. kto faktycznie korzysta z cudzej nieruchomości w zakresie odpowiadającym treści służebności, jest posiadaczem służebności. Warunkiem owego zasiedzenia jest zatem korzystanie przez przedsiębiorcę przesyłowego z trwałego i widocznego urządzenia. Nie ma więc przeszkód do uznania przedsiębiorcy, który korzysta z cudzej nieruchomości w zakresie odpowiadającym treścią służebności przesyłu, a nie ma tytułu prawnego do władania tą nieruchomością, za posiadacza takiej służebności. Posiadanie przez przedsiębiorstwo państwowe urządzeń energetycznych na cudzej nieruchomości, na której zostały posadowione, jest posiadaniem w rozumieniu art. 352 k.c. i może prowadzić do zasiedzenia służebności gruntowej odpowiadającej służebności przesyłu.⁵

Sąd rejonowy podziela i przyjmuje za własne stanowisko Sądu Najwyższego zaprezentowane w postanowieniu z dnia 09 lutego 2012 r. w sprawie III CZP 93/116, zgodnie z którym osoba prawna, która przed dniem 01 lutego 1989 r. miała status państwowej osoby prawnej i nie mogła nabyć (też w wyniku zasiedzenia) własności nieruchomości Skarbu Państwa, może do okresu samoistnego posiadania wykonywanego po tej dacie zaliczyć okres posiadania Skarbu Państwa przed dniem 01 lutego 1989 r., jeżeli w tym czasie nastąpiło przeniesienie posiadania.

Uczestnik postępowania i jego poprzednicy prawni, zgodnie z art. 176 § 1 w zw. z art. 292 k.c., mogą zaliczyć do okresu swojego posiadania służebności, okres posiadania tej służebności przez Skarb Państwa przed dniem 01 lutego 1989 r. Obowiązujący do dnia 31 stycznia 1989 r. art. 128 k.c., wyrażający zasadę jednolitego funduszu własności państwowej, uniemożliwiał państwowym osobom prawnym, sprawującym zarząd mieniem państwowym, nabycie jakichkolwiek praw do tego mienia, a zatem w okresie obowiązywania tego przepisu Skarb Państwa, a nie przedsiębiorstwo państwowe, był posiadaczem urządzeń przesyłowych na cudzej nieruchomości, na której je posadowiono i tylko on,

a nie przedsiębiorstwo państwowe, mógł nabyć przez zasiedzenie służebność gruntową przesyłu. Praktycznie dopiero od chwili tzw. "uwłaszczenia" przedsiębiorstw państwowych, które nastąpiło na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 29 września 1990 r. o zmianie ustawy o gospodarce nieruchomościami i wywłaszczaniu nieruchomości (Dz. U. Nr 79, poz. 464), przedsiębiorstwa te mogły posiadać służebność we własnym imieniu i na swoją rzecz i nabyć ją przez zasiedzenie.⁷

Jak wskazał Sąd Najwyższy w uchwale z dnia III CZP 18/13 przed wejściem w życie art. 305¹ – 305⁴ k.c. było dopuszczalne nabycie w drodze zasiedzenia na rzecz przedsiębiorcy służebności odpowiadającej treści służebności przesyłu. Okres występowania na nieruchomości stanu faktycznego odpowiadającego treści służebności przesyłu przed wejściem w życie art. 305¹ – 305⁴ k.c. podlega doliczeniu do czasu posiadania wymaganego do zasiedzenia tej służebności.

W niniejszej sprawie bezsporne było, że linie energetyczne na przedmiotowej nieruchomości zostały wybudowane i użytkowane przed nabyciem przez wnioskodawcę własności nieruchomości. W świetle przedłożonych przez uczestnika dokumentów nie budzi najmniejszych wątpliwości, że przedsiębiorstwo przesyłowe korzystało z urządzeń przesyłowych od 1 stycznia 1975 r. (linia 220 kV) i 18 lutego 1975 r. (linia 400 kV).

Z dokumentów przedłożonych przez uczestnika wynika, że linia 220 kV K. – G. oddana została do użytku w 1974 r. i bezsprzecznie od 1 stycznia 1975 roku przedsiębiorstwo przesyłowe użytkowało tą linię w sposób odpowiadający treści służebności przesyłu. Z kolei linia 400 kV oddana została do użytku 18 lutego 1975 r., co wynika z protokołu końcowego odbioru technicznego tej linii, paszportów linii. Od tej daty rozpoczęło się korzystanie z nieruchomości w sposób odpowiadający służebności przesyłu.

Jak wskazał Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 15 stycznia 2010 r.⁸ wydanie rzeczy wymagane do przeniesienia posiadania (art. 348 k.c.) może mieć postać aktu symbolicznego. W niniejszej sprawie fakt ten, (...) wykazał przy pomocy zarządzenia z 12 sierpnia 1975 r. że w skład Zakładów (...) wchodził Zakład (...) z siedzibą w G., które potem stało się Zachodnim O. Energetycznym. W dniu 16 stycznia 1989 roku utworzono przedsiębiorstwo państwowe Zakład (...) i przydzielono mu składniki mienia Zachodniego O. Energetycznego. Zarządzeniem z dnia 9 lipca 1993 r. przekształcono Zakład (...) w jednoosobową spółkę Skarbu Państwa, która wstąpiła we wszystkie prawa i obowiązki Zakładu (...), które nie zostały przekazane do (...) S.A. w W.. Z aktu notarialnego z 31 maja 1994 r. wynika że zorganizowana część przedsiębiorstwa Zakładu (...) w części obejmującej przedmiotowe linie została wniesiona aportem do spółki (...) S.A. w wykonaniu zarządzenia z 9 lipca 1993 r. i protokołu zdawczo-odbiorczego z 21 lipca 1993 r. z aneksem z 31.08.1993 r. (...) S.A. zostały podzielone i część majątku spółki (w tym przedmiotowe linie energetyczne) został przeniesiony do spółki (...) S.A., która zmieniła później firmę na obecną (...) S.A. z siedzibą w K..

Z powyższych okoliczności faktycznych, które wykazane są dokumentami wynika, że nastąpiło przeniesienie posiadania urządzeń przesyłowych a posiadanie służebności charakteryzowała ciągłość. Wnioskodawca kierując wniosek przeciwko (...) zdaje się przyjmując, że uczestnik jest posiadaczem urządzeń przesyłowych.

W tym miejscu należy wskazać, że w odniesieniu do zarzutu zasiedzenia służebności gruntowej opowiadającej treścią służebności przesyłu w zakresie linii energetycznej 220 kV K. – G. sąd nie podzielił tego zarzutu. W tym zakresie sąd rejonowy miał na uwadze argumenty wskazane w uchwale Składu Siedmiu Sędziów Sądu Najwyższego z 6 kwietnia 2013 r. sygn. akt III CZP 87/13, zgodnie z którą wykonywanie uprawnień w zakresie wynikającym z decyzji wydanej na podstawie art. 35 ust. 1 i 2 ustawy z 12 marca 1958 r. o zasadach i trybie wywłaszczania nieruchomości (t.j. Dz.U. z 1974 r. Nr 10, poz. 64 ze zm.), stanowiącej tytuł prawny do ich wykonywania, nie prowadzi do nabycia przez zasiedzenie służebności gruntowej odpowiadającej treści służebności przesyłu.

Sąd Najwyższy wskazał, że decyzja wydana na podstawie art. 35 ustawy była aktem kształtującym treść prawa własności zgodnie z art. 140 k.c. Nie powodowała powstania służebności w ścisłym tego słowa znaczeniu, ponieważ skutki ograniczenia prawa własności różnią się od skutków prawnych wywołanych przez ustanowienie służebności, a podobieństwo między nimi wynika z kreowanego nimi obowiązku znoszenia (pati) przez właściciela zmian

rzeczowych na jego nieruchomości. Z decyzji tej wynikają uprawnienia o charakterze administracyjnym, czasami nazwane szczególną służebnością ustawową. Wydanie decyzji mającej podstawę w art. 35 ust. 1 ustawy prowadzi do trwałego ograniczenia prawa własności nieruchomości, gdyż sprawia, że jej właściciel ma obowiązek znoszenia stanu faktycznego ukształtowanego przebiegiem urządzeń przez strefę, w której było lub mogło być wykonywane jego prawo. Gdyby w decyzji tej chodziło o możliwość zajęcia nieruchomości na pewien ograniczony czas, to ustawodawca powinien go oznaczyć. Gdy chodzi o charakter praw i obowiązków będących konsekwencją wydania decyzji na podstawie art. 35 ust. 1 ustawy, to Sąd Najwyższy zwrócił uwagę, że w orzecznictwie dominuje stanowisko, że jako akt wyłączeniowy, powoduje ona trwałe ograniczenie prawa własności, w celu wykonywania na niej uprawnień o treści zbliżonej do tych, które są właściwe służebności zwanej w literaturze przesyłową. Skoro jednak źródłem obciążenia jest ustawa i akt administracyjny, to mają one charakter publicznoprawny. Nie jest to służebność tożsama z kodeksową służebnością gruntową, do której można by stosować regulację dotyczącą tej służebności.

Sąd Najwyższy podkreślił przy tym, że trwałość skutków decyzji wydanej na podstawie art. 35 ust. 1 ustawy w postaci ograniczenia prawa własności nieruchomości w konkretny sposób oznacza, że dotyczą one nie tylko tej osoby, która była właścicielem nieruchomości w chwili prowadzenia postępowania administracyjnego zakończonego wydaniem decyzji, lecz i każdego kolejnego jej właściciela. Na uprawnienia w stosunku do wyłączonej w ten sposób nieruchomości może się powoływać nie tylko ten przedsiębiorca wykorzystujący urządzenia przesyłowe, który instalował je w związku z wydaniem decyzji, ale też każdy kolejny, który uzyskał do tych urządzeń tytuł, a w związku z tym jest odpowiedzialny za ich utrzymanie i eksploatację. Decyzja ta nie traci bowiem mocy obowiązującej wskutek upływu czasu. Sąd Najwyższy przyjął, że obecnie, po uchyleniu art. 35 ust. 2 ustawy, w razie potrzeby wejścia na nieruchomość w celu zapewnienia konserwacji urządzeń przesyłowych, przedsiębiorca może ubiegać się o wydanie decyzji zezwalającej mu na to, w razie braku zgody właściciela, a nałożony nimi obowiązek znoszenia ingerencji w uprawnienia właściciela podlega egzekucji administracyjnej (art. 124 ust. 6 ustawy o gospodarce nieruchomościami).

W wyżej przytoczonej uchwale podkreślono, że decyzja mająca podstawę w art. 35 ust. 1 ustawy prowadzi do wyłączenia właściciela nieruchomości przez trwałe ograniczenie jego prawa. Przedsiębiorca korzystający z urządzeń przesyłowych przystępuje do wykonywania uprawnień, jakie dla niego wynikają z ustaw wyłączeniowych nie „obok” właściciela, niejako wytyczając sobie zakres władztwa nad cudzą nieruchomością działaniami manifestowanymi na zewnątrz (co jest właściwe dla posiadacza służebności gruntowej), ale w obszarze, w którym właściciel został ograniczony w przysługującym mu prawie w interesie publicznym i na rzecz Państwa. Zakres uprawnień, jakie przysługują przedsiębiorcy przesyłowemu po wydaniu w stosunku do właściciela nieruchomości decyzji na podstawie art. 35 ust. 1 ustawy determinowała i determinuje ustawa, a od dnia 1 sierpnia 1998 r., tylko co do wejścia na nieruchomość w celu przeprowadzenia konserwacji urządzeń, musi on mieć podstawę w umowie z właścicielem lub w decyzji administracyjnej (art. 124 ust. 6 ustawy o gospodarce nieruchomościami).

Działania przedsiębiorcy korzystającego z urządzeń przesyłowych, które legalnie postawił na cudzej nieruchomości w związku z wyłączeniem jej właściciela przez ograniczenie przysługującego mu prawa własności, polegające na wstępie na tę nieruchomość i podejmowanie w stosunku do własnych urządzeń działań koniecznych dla zapewnienia im sprawności technicznej, jest wykonywaniem uprawnień zagwarantowanych takiemu przedsiębiorcy w ustawie (art. 35 ust. 2 ustawy), albo w decyzji, dla której podstawę tworzy art. 124 ust. 6 ustawy o gospodarce nieruchomościami. Nie są to akty posiadania cudzej nieruchomości, skierowane przeciwko jej właścicielowi, których wykonywanie mogłoby doprowadzić do zasiedzenia służebności gruntowej, w zakres której wchodziłoby uprawnienia do wykonywania w stosunku do nieruchomości takich działań, na które przedsiębiorcy pozwalają ustawy wyłączeniowe.

Wykonywanie przewidzianych ustawą i decyzją administracyjną uprawnień do utrzymywania urządzeń przesyłowych posadowionych na cudzej nieruchomości na podstawie tytułu prawnego mającego źródło w decyzji o charakterze wyłączeniowym ograniczającej prawo właściciela oraz uprawnień do dostępu do tych urządzeń w celu ich utrzymania we właściwym stanie technicznym, jest działaniem podejmowanym w tym obszarze, w którym właściciel nieruchomości został w swoim prawie trwale ograniczony.

Instytucja zasiedzenia służebności ma na celu uporządkowanie długotrwałych stosunków prawnorzeczowych i zmobilizowanie biernego właściciela do zajęcia się przedmiotem swojej własności. Właścicielowi nieruchomości, na której urządzenia przesyłowe umieszczone zostały bez tytułu prawnego można po odpowiednio długim czasie korzystania w określony sposób z jego nieruchomości postawić zarzut, że pozostawał bierny wobec tych aktów, co doprowadziło do obciążenia nieruchomości służebnością gruntową. Tego samego zarzutu nie można postawić właścicielowi nieruchomości legalnie (a zatem w związku z wykorzystaniem podstaw do działania administracji przewidzianych w art. 35 ust. 1 ustawy) zajętej pod urządzenia przesyłowe. Ustawowe upoważnienie przedsiębiorcy korzystającego z takich urządzeń do podejmowania w stosunku do nieruchomości, na której je legalnie zainstalował czynności zmierzających do utrzymania ich w należyтым stanie technicznym sprawia, że właściciel nieruchomości nie mógłby się im skutecznie przeciwstawić, tamując przedsiębiorcy drogę do zasiedzenia służebności cywilnoprawnej na jego nieruchomości.

Inaczej wygasza się prawa i obowiązki mające źródło w ustawie lub akcie administracyjnym, a inaczej - wynikające ze stosunku cywilnoprawnego. Skoro ustawodawca w związku z uchwaleniem ustawy z dnia 30 maja 2008 r. nie zdecydował się na wygaszenie uprawnień przedsiębiorców korzystających z urządzeń przesyłowych na cudzych nieruchomościach, w związku z wydaniem decyzji administracyjnych mających podstawę w art. 35 ust. 1 ustawy, to drogą wykładni nie można dochodzić do „konwersji” tych uprawnień w uprawnienia właściwe podmiotom, które uzyskały służebność przesyłu.

Z decyzji Urzędu Gminy w K. z 14 lipca 1973 r. (k.482) wynika, że ówczesny (...) – został trwale ograniczony w przysługującym mu prawie własności a przedsiębiorstwo państwowe umocowane do posadowienia urządzeń przesyłowych i do korzystania z nich, dostępie do nich w celu wykonywania czynności związanych z budową i konserwacją. Tym samym (...) jako następcą prawny korzysta z uprawnień wynikających z ustawy i decyzji a właściciel od czasu wydania decyzji ograniczony jest w swoich uprawnieniach właścicielskich. Nie ma więc podstaw do stwierdzenia zasiedzenia służebności gruntowej odpowiadającej służebności przesyłu. Z drugiej zaś strony wnioski o ustanowienie służebności przesyłu – wobec wydania decyzji z 14 lipca 1973 r. – również nie mógł być uwzględniony. (...) na mocy decyzji z 14 lipca 1973 r. uprawnione jest do korzystania z urządzeń przesyłowych znajdujących się na nieruchomości wnioskodawcy, ich konserwacji i dopóki decyzja ta nie zostanie uchylona, nie ma możliwości regulowania odmiennie stosunków prawnych między stronami.

W odniesieniu do linii 400 kV (...) nie przedłożył decyzji, która wywłaszczałaby ówczesnego właściciela z uprawnień właścicielskich i uprawniała przedsiębiorstwo przesyłowe do budowy i konserwacji tych urządzeń – tak jak to miało miejsce w odniesieniu do linii 220 kV. Nie można tego faktu domniemywać, stąd decyzje wydane w stosunku do właścicieli zamieszkałych w obrębie powiatu (...), (...) nie świadczą, że przedmiotowa nieruchomość również została objęta decyzją administracyjną. Na podstawie zebranego materiału dowodowego sąd przyjął, że przedsiębiorca przesyłowy budując linię 400kV nie posiadał decyzji umożliwiającej mu wejście na nieruchomość, obecnie należącą do wnioskodawcy, wybudowania urządzeń przesyłowych a następnie korzystania z nich.

Sąd rejonowy rozpatrując zarzut zasiedzenia przyjął, że uczestnik legitymował się złą wiarą, co nakazało zastosować 30 letni okres posiadania potrzebny do zasiedzenia. W ocenie sądu obalono domniemanie dobrej wiary posiadacza, albowiem brak dokumentów umożliwiających korzystanie z gruntu świadczy o tym, że wejście na nieruchomość odbyło się bez zachowania wymogów prawnych a przedsiębiorstwo przesyłowe właściwie oceniając stan prawny i faktyczny bez większych przeszkód rozpoznałoby, że wkroczyło na teren należący do innej osoby. Oczywiście upływ czasu, brak obowiązku archiwizacji dokumentacji ma wpływ na realizację procesową stanowiska i twierdzeń (...). Niemniej fakt ten nie może obciążać także wnioskodawcy. W końcu wskazać należy, że przyjęcie dobrej czy złej wiary, nie ma istotnego znaczenia dla rozstrzygnięcia o zarzucie zasiedzenia, gdyż w każdym przypadku okazuje się on zasadny.

L. 400 kV została oddana do użytku 18 lutego 1975 r. i od tej daty przedsiębiorstwo przesyłowe zaczęło korzystać z widocznego i trwałego urządzenia a właściciel pozostawał bierny wobec tych działań. Tym samym 30 letni okres

zasiedzenia upływał z końcem 18 lutego 2005 r. i od 19 lutego 2005 r. przedsiębiorstwo przesyłowe nabyło w wyniku zasiedzenia służebność gruntową odpowiadającą służebności przesyłu, co prowadzi do oddalenia wniosku.

W przypadku, gdyby wnioskodawca nie podzielił argumentacji sądu dotyczącej braku możliwości ustanowienia służebności przesyłu dla linii 220 kV z uwagi na decyzję z 14 lipca 1973 r., to wskazać należy, że i w takiej sytuacji wniosek również nie mógłby zostać uwzględniony z uwagi na zasadność zarzutu zasiedzenia. Przyjmując czysto hipotetycznie, że nie ma decyzji z 14 lipca 1973 r., to z dokumentacji przedłożonej przez (...) wynika jednoznacznie, że od 1 stycznia 1975 r. przedsiębiorstwo przesyłowe zaczęło korzystać z trwałych i widocznych urządzeń przesyłowych i wykonywać czynności właściwe dla służebności przesyłu. Upływ 30 lat wykonywania takich czynności, sprawia, że z dniem 2 stycznia 2005 r. nastąpił skutek rzeczowy w postaci zasiedzenia służebności gruntowej odpowiadającej treścią służebności przesyłu. Jak wskazano wcześniej uwagi te czynione są na marginesie celem wyczerpania krytyki stanowiska wnioskodawcy.

Dokonując oceny stanowisk stron sąd nabrał wątpliwości co do możliwości uwzględnienia wniosku i podniesionego zarzutu zasiedzenia w sytuacji, gdy przedmiotowa nieruchomości na mocy postanowienia tut. sądu z 17 sierpnia 2007 r. stał się własnością C. C. w wyniku przysądzenia prawa własności w toku egzekucji z nieruchomości. Sąd Najwyższy w sprawie V CSK 533/13 wyraził pogląd, że przysądzenie własności w egzekucji niweczy zasiedzenie, jeżeli nie zostało ujawnione w opisie i oszacowaniu.

Dokonując oceny stanowisk stron w tym zakresie, sąd podzielił stanowisko uczestnika oraz argumenty jakie wysłowił Sąd Najwyższy w postanowieniu z 28 marca 2017 roku w sprawie II CSK 462/16, w który sąd ten wskazał, że rękojmią wiary publicznej ksiąg wieczystych nie działa przeciwko uprzywilejowanym prawom, które wymieniono w przepisie art. 7 pkt 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o księgach wieczystych i hipotece (t.j. Dz.U. z 2016 r. poz. 790). W przepisie tym wskazano na prawa obciążające nieruchomości z mocy ustawy, niezależnie od wpisu. Sąd Najwyższy wskazał, że unormowanie to stosuje się do służebności gruntowej i służebności przesyłu, które zostały nabyte w drodze zasiedzenia (art. 292 k.c. w zw. z art. 305⁴ k.c.). Sąd Najwyższy w sposób syntetyczny odniósł się do zgłaszanych zastrzeżeń natury konstytucyjnej co do możliwości zasiedzenia służebności gruntowej odpowiadającej treścią służebności przesyłu. Orzekający w sprawie sąd w całości te twierdzenia i wskazane argumenty popiera i przyjmuje za własne, unikając w ten sposób zbędnych powtórzeń, zwłaszcza że obie strony reprezentowane są przez profesjonalnych pełnomocników. Dla niniejszej sprawy istotne jest, że zasiedzenie, w tym zasiedzenie służebności gruntowej ma swoje oparcie w ustawie, a więc spełnia dyspozycję normy art. 7 pkt. 1 ustawy o księgach wieczystych i hipotece.

Zgodnie z art. 1000 § 1 k.p.c. z chwilą uprawomocnienia się postanowienia o przysądzeniu własności wygasają wszelkie prawa i skutki ujawnienia praw i roszczeń osobistych ciężące na nieruchomości. Na miejsce tych praw powstaje prawo do zaspokojenia z ceny nabycia z pierwszeństwem przewidzianym w przepisach o podziale ceny uzyskanej z egzekucji. Paragraf 2 pkt. 1 ww. przepisu stanowi jednak, że pozostają w mocy bez potrącenia ich wartości z ceny nabycia prawa ciężące na nieruchomości z mocy ustawy. Takim prawem jest służebność gruntowa odpowiadająca treścią służebności przesyłu ciężąca na nieruchomości z mocy ustawy wyniku zasiedzenia oraz w wyniku ostatecznej decyzji wydanej na podstawie art. 35 ust. 1 ustawy. Tym samym racje i argumenty wskazane w postanowieniu Sądu Najwyższego z 18 września 2014 r. w sprawie V CSK 533/13 nie są przekonywujące i orzekający sąd ich nie podziela.

Z powyższych względów orzeczono jak w punkcie I postanowienia.

Zgodnie z art. 520 § 2 k.p.c. jeżeli uczestnicy są w różnym stopniu zainteresowani w wyniku postępowania lub interesy ich są sprzeczne, sąd może stosunkowo rozdzielić obowiązek zwrotu kosztów lub włożyć go na jednego z uczestników w całości. To samo dotyczy zwrotu kosztów postępowania wyłożonych przez uczestników.

W niniejszej sprawie strony były w różnym stopniu zainteresowane wynikiem postępowania i ich interesy były sprzeczne. W związku z tym, że stanowisko uczestnika okazało się zasadne, sąd nałożył na wnioskodawcę obowiązek zwrotu kosztów postępowania. (...) poniósł koszty zastępstwa procesowego radcy prawnego, które w stawce minimalnej, powiększone o opłatę skarbową od pełnomocnictwa (w tym substytucyjnego) – 34 zł - wyniosły 514 zł - §

5 pkt. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U., poz. 1804). Z tych względów orzeczono jak w pkt. II postanowienia.

Kwota zaliczki uiszczonej przez wnioskodawcę – 2000 zł – zarządzeniem z 24 października 2017 r. został zwrócona wnioskodawcy.

SSR Andrzej Miszczak

1 W dalszej części uzasadnienia określany również skrótem: (...)

2 por. m.in. postanowienie SN z dnia 03.06.1965 r., III CO 34/65, OSNCP 1966, nr 7-8, poz. 109; uchwała SN z dnia 30.08.1991 r., III CZP 73/91, OSNCP 1992/4/53

3 w sprawie III CZP 89/08, Biuletyn SN 2008 r. Nr 10, poz.8

4 w sprawie IV CSK 149/05, LEX nr 258681

5 Tak postanowienie SN z dnia 13.10.2011, sygn. akt V CSK 502/10

6 (LEX nr 1136115)

7 por. uchwała składu siedmiu sędziów SN z dnia 18.06.1991 r. III CZP 38/91, OSNC1991/10-12/118

8 W sprawie I CSK 355/09 (OSNC 201 r. Nr 10, poz. 139)

9 Zwana dalej „ustawą”